با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام منطق دهم
درس هفتم

عنوان فصل: احکام قضایا

از صفحه‌ی ۶۲ تا صفحه‌ی ۷۱ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل احکام قضایا آمده است.

مباحث فصل: مربع تقابل (تناقض، تضاد، تداخل، تداخل تحت تضاد)، عکس مستوی

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۶۲ · فعالیت — مربع تقابل ۴

۲ صفحه ۶۳ · فعالیت — تناقض (۳ پرسش) ۴

۵ صفحه ۶۴ · فعالیت — تضاد (۲ پرسش) ۵

۷ صفحه ۶۵ · فعالیت — تضاد ۶

۸ صفحه ۶۵ · فعالیت — مثال نقض ۶

۹ صفحه ۶۵ · فعالیت — تداخل ۷

۱۰ صفحه ۶۶ · فعالیت — تداخل ۷

۱۱ صفحه ۶۷ · فعالیت — تداخل تحت تضاد ۸

۱۲ صفحه ۶۷ · فعالیت — عکس مستوی (۲ پرسش) ۸

۱۴ صفحه ۶۸ · فعالیت — عکس مستوی (۲ پرسش) ۹

۱۶ صفحه ۶۹ · فعالیت — عکس مستوی ۹

۱۷ صفحه ۶۹ · تمرین — تمرین‌های پایان درس (۲ پرسش) ۱۰

۱۹ صفحه ۷۰ · تمرین — تمرین‌های پایان درس (۵ پرسش) ۱۰

۲۴ صفحه ۷۱ · بحث — پارادوکس دروغگو ۱۳

۲۵ صفحه ۷۲ · بحث — پارادوکس دروغگو ۱۴

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ صفحه ۶۲ فعالیت

اگر قضیهٔ موجبهٔ کلیهٔ «هر دانش‌آموزی دارای کتاب درسی است»، صادق باشد، نام قضایای زیر و صدق و کذب آنها را تعیین کنید:

۱ــ هر دانش‌آموزی دارای کتاب درسی است. (نام قضیه: موجبهٔ کلیه، صادق)

۲ــ هیچ دانش‌آموزی دارای کتاب درسی نیست. (نام قضیه: ..... صادق / کاذب: .....)

۳ــ بعضی از دانش‌آموزان دارای کتاب درسی هستند. (نام قضیه: ..... صادق / کاذب: .....)

۴ــ بعضی از دانش‌آموزان دارای کتاب درسی نیستند. (نام قضیه: ..... صادق / کاذب: .....)

تعیین نام و صدق و کذب

قضیه	نام قضیه	صادق / کاذب
۱ــ هر دانش‌آموزی دارای کتاب درسی است.	موجبهٔ کلیه	صادق (فرض)
۲ــ هیچ دانش‌آموزی دارای کتاب درسی نیست.	سالبهٔ کلیه	کاذب
۳ــ بعضی از دانش‌آموزان دارای کتاب درسی هستند.	موجبهٔ جزئیه	صادق
۴ــ بعضی از دانش‌آموزان دارای کتاب درسی نیستند.	سالبهٔ جزئیه	کاذب

اگر همهٔ دانش‌آموزان کتاب دارند، پس هیچ‌کدام بدون کتاب نیستند (قضایای ۲ و ۴ کاذب‌اند) و دست‌کم بعضی از آنها کتاب دارند (قضیهٔ ۳ صادق است).

۲ صفحه ۶۳ فعالیت

اگر در شهری صنعتی متوجه شویم که «بعضی از روزها هوا آلوده است»، آیا می‌توانیم بگوییم در این شهر «هیچ روزی هوا آلوده نیست»؟

خیر. این دو قضیه متناقض‌اند (موجبهٔ جزئیه و سالبهٔ کلیه). وقتی «بعضی از روزها هوا آلوده است» صادق باشد، قضیهٔ «هیچ روزی هوا آلوده نیست» لزوماً کاذب است.

۳ صفحه ۶۳ فعالیت

اگر به مدیر دبستانی گزارش شود که «برخی از دانش‌آموزان شیر دریافت نکرده‌اند»، آیا قضیهٔ «همهٔ دانش‌آموزان شیر دریافت کرده‌اند» صادق است؟

خیر، این قضیه کاذب است. «برخی دانش‌آموزان شیر دریافت نکرده‌اند» (سالبهٔ جزئیه) با «همهٔ دانش‌آموزان شیر دریافت کرده‌اند» (موجبهٔ کلیه) متناقض است. چون اولی صادق است، دومی ناگزیر کاذب است.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۴ صفحه ۶۳ فعالیت

صدق و کذب روابط زیر را مشخص کنید:

هر الف ب است ــ بعضی الف ب نیست

هیچ الف ب نیست ــ بعضی الف ب است

(اگر قضیهٔ اول صادق باشد، قضیهٔ دوم ..... است و اگر کاذب باشد، قضیهٔ دوم ..... است.)

رابطهٔ تناقض

اگر این قضیه...	آنگاه قضیهٔ متناقض آن...
هر الف ب است (صادق)	بعضی الف ب نیست: کاذب
هر الف ب است (کاذب)	بعضی الف ب نیست: صادق
بعضی الف ب نیست (صادق)	هر الف ب است: کاذب
بعضی الف ب نیست (کاذب)	هر الف ب است: صادق
هیچ الف ب نیست (صادق)	بعضی الف ب است: کاذب
هیچ الف ب نیست (کاذب)	بعضی الف ب است: صادق
بعضی الف ب است (صادق)	هیچ الف ب نیست: کاذب
بعضی الف ب است (کاذب)	هیچ الف ب نیست: صادق

در تناقض، صدق یکی کذب دیگری را و کذب یکی صدق دیگری را نتیجه می‌دهد.

۵ صفحه ۶۴ فعالیت

اگر روزنامه‌ای بنویسد: «همهٔ وعده‌های مدیر، عملی شده است»، بر این اساس قضیهٔ «هیچ‌یک از وعده‌های مدیر، عملی نشده است»، صادق است یا کاذب؟

کاذب است. این دو قضیه متضادند (موجبهٔ کلیه و سالبهٔ کلیه) و دو متضاد با هم صادق نیستند. اگر همهٔ وعده‌ها عملی شده باشد، قطعاً این‌طور نیست که هیچ‌کدام عملی نشده باشد.

۶ صفحه ۶۴ فعالیت

صدق و کذب روابط زیر را مشخص کنید:

هر الف ب است ــ هیچ الف ب نیست

(اگر «هر الف ب است» صادق باشد، «هیچ الف ب نیست» ..... است؛ اگر کاذب باشد .....؛ و اگر «هیچ الف ب نیست» صادق یا کاذب باشد، «هر الف ب است» .....)

رابطهٔ تضاد

فرض	قضیهٔ متضاد
هر الف ب است صادق است	هیچ الف ب نیست: کاذب
هر الف ب است کاذب است	هیچ الف ب نیست: نامعلوم (ممکن است صادق یا کاذب باشد)
هیچ الف ب نیست صادق است	هر الف ب است: کاذب
هیچ الف ب نیست کاذب است	هر الف ب است: نامعلوم

در تضاد از صدق یکی، کذب دیگری نتیجه می‌شود؛ ولی از کذب یکی نمی‌توان دربارهٔ دیگری حکم قطعی داد (دو متضاد می‌توانند هم‌زمان کاذب باشند).

۷ صفحه ۶۵ **فعالیت**

اگر بدانیم که «هیچ کتابی در بخش مسابقه برنده نشده است»، آیا می‌توانیم نتیجه بگیریم که «کتاب‌های انتشارات ما نیز برنده نشده‌اند»؟

بله. قضیهٔ «هیچ کتابی برنده نشده است» سالبهٔ کلیه و صادق است؛ پس هر زیرمجموعه‌ای از کتاب‌ها، از جمله کتاب‌های انتشارات ما، نیز برنده نشده‌اند. (سالبهٔ کلیهٔ صادق، سالبهٔ جزئیهٔ متداخل خود را صادق می‌کند.)

۸ صفحه ۶۵ **فعالیت**

اگر کسی بگوید که «هیچ کتابی بیش از دویست صفحه ندارد»، چگونه می‌توانیم حکم وی را نقض کنیم؟

کافی است یک مثال نقض بیاوریم؛ یعنی کتابی را نشان دهیم که بیش از دویست صفحه دارد، مانند همین کتاب منطق با همهٔ بخش‌هایش یا یک کتاب رمان سیصد صفحه‌ای. با وجود یک کتاب این‌گونه، قضیهٔ سالبهٔ کلیهٔ او کاذب می‌شود.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۹ صفحه ۶۵ فعالیت

اگر بدانیم «همهٔ فلزات هادی الکتریسیته‌اند»، آیا می‌توانیم بگوییم که «بعضی از فلزات نیز هادی الکتریسیته‌اند»؟ چرا؟

بله. چون وقتی حکم دربارهٔ همهٔ فلزات صادق باشد، دربارهٔ هر بخشی از آنها (مثل مس، آهن، آلومینیوم، برنج و ...) نیز صادق است. مصادیق «بعضی فلزات» در زیر مصادیق «همهٔ فلزات» قرار دارند؛ پس موجبهٔ کلیهٔ صادق، موجبهٔ جزئیهٔ صادق را نتیجه می‌دهد.

۱۰ صفحه ۶۶ فعالیت

صدق و کذب روابط زیر را مشخص کنید:

هر الف ب است ــ بعضی الف ب است

هیچ الف ب نیست ــ بعضی الف ب نیست

(در هر زوج، حالت‌های صادق و کاذب بودن قضیهٔ کلی و جزئی را بررسی کنید.)

رابطهٔ تداخل (موجبه‌ها)

فرض	نتیجه
هر الف ب است صادق	بعضی الف ب است: صادق
هر الف ب است کاذب	بعضی الف ب است: نامعلوم
بعضی الف ب است صادق	هر الف ب است: نامعلوم
بعضی الف ب است کاذب	هر الف ب است: کاذب

رابطهٔ تداخل (سالبه‌ها)

فرض	نتیجه
هیچ الف ب نیست صادق	بعضی الف ب نیست: صادق
هیچ الف ب نیست کاذب	بعضی الف ب نیست: نامعلوم
بعضی الف ب نیست صادق	هیچ الف ب نیست: نامعلوم
بعضی الف ب نیست کاذب	هیچ الف ب نیست: کاذب

در تداخل، صدق کلی صدق جزئی را و کذب جزئی کذب کلی را نتیجه می‌دهد، ولی عکس آن درست نیست.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۱ صفحه ۶۷ فعالیت

صدق و کذب روابط زیر را مشخص کنید:

بعضی الف ب است ــ بعضی الف ب نیست

(اگر قضیهٔ اول صادق یا کاذب باشد، قضیهٔ دوم .....)

رابطهٔ تداخل تحت تضاد

فرض	نتیجه
بعضی الف ب است صادق	بعضی الف ب نیست: نامعلوم
بعضی الف ب است کاذب	بعضی الف ب نیست: صادق
بعضی الف ب نیست صادق	بعضی الف ب است: نامعلوم
بعضی الف ب نیست کاذب	بعضی الف ب است: صادق

دو قضیهٔ تحت تضاد هم‌زمان کاذب نیستند، ولی ممکن است هم‌زمان صادق باشند.

۱۲ صفحه ۶۷ فعالیت

در تبلیغی با نشان دادن نوعی روغن مایع می‌گویند: «همهٔ کدبانوهای ماهر از این روغن مایع استفاده می‌کنند». حتی اگر این سخن درست باشد، آیا می‌توان نتیجه گرفت که هرکس از آن روغن مایع استفاده کند، کدبانوی ماهری خواهد بود؟ چرا؟

خیر. جملهٔ «همهٔ کدبانوهای ماهر از این روغن استفاده می‌کنند» موجبهٔ کلیه است و عکس آن «هر که از این روغن استفاده کند کدبانوی ماهر است» صادق نیست؛ زیرا ممکن است افراد دیگری هم (حتی غیرماهر) از آن روغن استفاده کنند. عکس موجبهٔ کلیه فقط موجبهٔ جزئیه است: «بعضی از استفاده‌کنندگان این روغن، کدبانوی ماهرند».

۱۳ صفحه ۶۷ فعالیت

آیا چون «هر گردویی گرد است» می‌توان گفت که «هر گردی گردو است»؟

خیر. قضیهٔ اول صادق است، اما عکس آن کاذب است؛ زیرا چیزهای گرد دیگری مانند توپ، سیب و پرتقال هم هستند که گردو نیستند. فقط می‌توان گفت: «بعضی گردها گردو هستند».

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۱۴ صفحه ۶۸ فعالیت

اگر بدانیم که «هیچ عقابی حشره نیست»، آیا می‌توان گفت که «هیچ حشره‌ای عقاب نیست»؟

بله. عکس مستوی سالبهٔ کلیه، سالبهٔ کلیه است و صدق آن همراه صدق اصل است. اگر هیچ عقابی حشره نباشد، هیچ حشره‌ای هم عقاب نیست.

۱۵ صفحه ۶۸ فعالیت

اگر «بعضی از دانش‌آموزان شاعر باشند»، آیا می‌توان نتیجه گرفت که «بعضی از شاعران دانش‌آموزند»؟

بله. عکس مستوی موجبهٔ جزئیه، موجبهٔ جزئیه است. همان افرادی که هم دانش‌آموزند و هم شاعر، ثابت می‌کنند که بعضی از شاعران، دانش‌آموزند.

۱۶ صفحه ۶۹ فعالیت

عکس مستوی قضایای زیر را بنویسید:

هیچ مسلمانی کافر نیست. (.....)

هر ایرانی وطن‌دوست است. (.....)

بعضی حیوانات گربه نیستند. (.....)

بعضی سنگ‌ها آهکی هستند. (.....)

1. **هیچ مسلمانی کافر نیست.** عکس مستوی: «هیچ کافری مسلمان نیست.» (سالبهٔ کلیه ← سالبهٔ کلیه)
2. **هر ایرانی وطن‌دوست است.** عکس مستوی: «بعضی وطن‌دوستان ایرانی‌اند.» (موجبهٔ کلیه ← موجبهٔ جزئیه)
3. **بعضی حیوانات گربه نیستند.** سالبهٔ جزئیه عکس لازم‌الصدق ندارد؛ پس عکس مستوی ندارد. («بعضی گربه‌ها حیوان نیستند» کاذب است.)
4. **بعضی سنگ‌ها آهکی هستند.** عکس مستوی: «بعضی آهکی‌ها سنگ‌اند.» (موجبهٔ جزئیه ← موجبهٔ جزئیه)

۱۷ صفحه ۶۹ تمرین

۱ــ فرق قواعد مربع تقابل و عکس مستوی از نظر جایگاه موضوع و محمول قضیه در چیست؟

در قواعد مربع تقابل، موضوع و محمول دو قضیه یکسان است و در جای خود می‌مانند؛ فقط کمیت یا کیفیت (یا هر دو) عوض می‌شود. اما در عکس مستوی، جای موضوع و محمول عوض می‌شود (موضوع اصل، محمول عکس می‌شود و برعکس).

۱۸ صفحه ۶۹ تمرین

۲ــ در فرض صادق بودن قضیهٔ نخست، صدق یا کذب قضیهٔ دوم را مشخص کنید و نام رابطهٔ میان آنها را بیان کنید:

الف) بعضی کارمندان مالیات نمی‌پردازند. ــ همهٔ کارمندان مالیات می‌پردازند.

ب) بعضی فیزیکدانان اقتصاددان نیستند. ــ همهٔ فیزیکدانان اقتصاددان هستند.

ج) هیچ مسافری در راه نیست. ــ همهٔ مسافران در راه هستند.

د) هیچ مسافری در راه نیست. ــ بعضی مسافران در راه نیستند.

هـ) هر نهنگی آبزی است. ــ بعضی آبزی‌ها نهنگ هستند.

*** و) بعضی پرندگان مهاجر هستند. ــ بعضی پرندگان مهاجر نیستند.**

صدق و کذب قضیهٔ دوم و نام رابطه

بند	قضیهٔ دوم	نام رابطه
الف	کاذب	تناقض (سالبهٔ جزئیه و موجبهٔ کلیه)
ب	کاذب	تناقض
ج	کاذب	تضاد (دو کلی با کیفیت مخالف)
د	صادق	تداخل (سالبهٔ کلیه و سالبهٔ جزئیه)
هـ	صادق	عکس مستوی (موجبهٔ کلیه ← موجبهٔ جزئیه)
و	نامعلوم (ممکن است صادق یا کاذب باشد)	تداخل تحت تضاد

۱۹ صفحه ۷۰ تمرین

۳ــ الف) با توجه به رابطهٔ میان ستون اول با ستون‌های دیگر جدول زیر، در صورت صادق بودن قضایای ستون نخست، دربارهٔ صدق یا کذب سایر قضایا چه می‌توان گفت؟

(ستون‌ها: هر الف ب است / بعضی الف ب است / هیچ الف ب نیست / بعضی الف ب نیست؛ ردیف‌های ستاره‌دار مربوط به بخش اختیاری هستند.)

ب) جدولی مشابه جدول فوق رسم کنید و آن را در فرض کاذب بودن قضایای ستون نخست، تکمیل کنید.

الف) فرض: قضیهٔ ستون نخست صادق است.

قضیهٔ ردیف صادق است

قضیهٔ ردیف (صادق)	هر الف ب است	بعضی الف ب است	هیچ الف ب نیست	بعضی الف ب نیست
هر الف ب است	—	صادق	کاذب	کاذب
بعضی الف ب است *	نامعلوم	—	کاذب	نامعلوم
هیچ الف ب نیست	کاذب	کاذب	—	صادق
بعضی الف ب نیست *	کاذب	نامعلوم	نامعلوم	—

ب) فرض: قضیهٔ ستون نخست کاذب است.

قضیهٔ ردیف کاذب است

قضیهٔ ردیف (کاذب)	هر الف ب است	بعضی الف ب است	هیچ الف ب نیست	بعضی الف ب نیست
هر الف ب است	—	نامعلوم	نامعلوم	صادق
بعضی الف ب است *	کاذب	—	صادق	صادق
هیچ الف ب نیست	نامعلوم	صادق	—	نامعلوم
بعضی الف ب نیست *	صادق	صادق	کاذب	—

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۰ صفحه ۷۰ **تمرین**

۴ــ مشخص کنید که در هر یک از روابط مربع تقابل و نیز در رابطهٔ عکس مستوی، کمیت و کیفیت دو قضیه، ثابت می‌مانند یا تغییر می‌کنند.

تغییر کمیت و کیفیت

رابطه	کمیت	کیفیت
تناقض	تغییر می‌کند	تغییر می‌کند
تضاد	ثابت (هر دو کلی)	تغییر می‌کند
تداخل	تغییر می‌کند (کلی ↔ جزئی)	ثابت
تداخل تحت تضاد	ثابت (هر دو جزئی)	تغییر می‌کند
عکس مستوی	ثابت در سالبهٔ کلیه و موجبهٔ جزئیه؛ در موجبهٔ کلیه، کلی به جزئی تبدیل می‌شود	ثابت

۲۱ صفحه ۷۰ تمرین

۵ــ کدام‌یک از روابط مربع تقابل و عکس مستوی، از نظر صدق و کذب، یک‌طرفه و کدام‌یک دو طرفه‌اند؟

- **دو طرفه:** تناقض؛ زیرا از صدق هر یک، کذب دیگری و از کذب هر یک، صدق دیگری نتیجه می‌شود. عکس مستوی هم در سالبهٔ کلیه و موجبهٔ جزئیه دو طرفه است (اصل و عکس هم‌ارزند).
- **یک‌طرفه:** تضاد (فقط از صدق یکی، کذب دیگری)، تداخل (فقط از صدق کلی، صدق جزئی؛ و از کذب جزئی، کذب کلی)، تداخل تحت تضاد (فقط از کذب یکی، صدق دیگری) و نیز عکس مستوی موجبهٔ کلیه (صدق «هر الف ب است» صدق «بعضی ب الف است» را می‌دهد، نه برعکس).

۲۲ صفحه ۷۰ تمرین

۶ــ جدول زیر را کامل کنید:

(ستون‌ها: هر الف ب است / بعضی الف ب است / هیچ الف ب نیست / بعضی الف ب نیست؛ ردیف‌ها: متناقض، متضاد، متداخل، *متداخل تحت تضاد، عکس مستوی)

جدول روابط

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

رابطه	هر الف ب است	بعضی الف ب است	هیچ الف ب نیست	بعضی الف ب نیست
متناقض	بعضی الف ب نیست	هیچ الف ب نیست	بعضی الف ب است	هر الف ب است
متضاد	هیچ الف ب نیست	ندارد	هر الف ب است	ندارد
متداخل	بعضی الف ب است	هر الف ب است	بعضی الف ب نیست	هیچ الف ب نیست
*متداخل تحت تضاد	ندارد	بعضی الف ب نیست	ندارد	بعضی الف ب است
عکس مستوی	بعضی ب الف است	بعضی ب الف است	هیچ ب الف نیست	ندارد

۲۳ صفحه ۷۰ تمرین

۷ــ جملات زیر را با کلمات «صادق» و «کاذب» کامل کنید:

الف) دو قضیهٔ متناقض هم‌زمان ..... نیستند و هم‌زمان ..... نیستند.

ب) دو قضیهٔ متضاد هم‌زمان ..... نیستند؛ اما شاید هم‌زمان ..... باشند.

*** ج) دو قضیهٔ متداخل تحت تضاد هم‌زمان ..... نیستند؛ اما شاید هم‌زمان ..... باشند.**

1. دو قضیهٔ متناقض هم‌زمان **صادق** نیستند و هم‌زمان **کاذب** نیستند.
2. دو قضیهٔ متضاد هم‌زمان **صادق** نیستند؛ اما شاید هم‌زمان **کاذب** باشند.
3. دو قضیهٔ متداخل تحت تضاد هم‌زمان **کاذب** نیستند؛ اما شاید هم‌زمان **صادق** باشند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۴ صفحه ۷۱ بحث

اگر فردی بگوید: «این سخن من دروغ است»، آیا وی راست می‌گوید یا دروغ؟ ... پس سرانجام جملهٔ بالا را صادق بدانیم یا کاذب؟!

- اگر آن را راست بدانیم، یعنی همان‌گونه که می‌گوید سخنش دروغ است؛ پس دروغ می‌گوید.
- اگر آن را دروغ بدانیم، پس دروغ است که «سخن من دروغ است»؛ یعنی سخنش راست است.
- هر دو فرض به خلاف خود می‌رسند؛ پس نمی‌توان جمله را بی‌تناقض صادق یا کاذب دانست. به همین علت به آن پارادوکس (متناقض‌نما) می‌گویند و جمله دارای صدق و کذب معین نیست.

روایت نخست نیز همین‌گونه است: اگر جملهٔ ۱ («جملهٔ بعدی دروغ است») راست باشد، جملهٔ ۲ دروغ است؛ یعنی جملهٔ ۱ راست نیست، تناقض. اگر جملهٔ ۱ دروغ باشد، جملهٔ ۲ راست است؛ یعنی جملهٔ ۱ راست است، باز هم تناقض.

۲۵ صفحه ۷۲ **بحث**

مادری از تمساحی که کودکش را گرفته بود، خواهش کرد تا او را پس بدهد. تمساح گفت: به شرطی این کار را می‌کنم که به درستی حدس بزنی که او را به تو پس خواهم داد یا نه. مادر گفت: تو او را به من پس نخواهی داد! اکنون حالات مختلف زیر را بررسی کنید و بگویید تمساح چه کار باید بکند:

ـــ اگر مادر درست گفته باشد، طبق قرار باید کودک را پس بدهد؛ اما اگر کودک را پس بدهد، آیا مادر درست گفته است؟!

ـــ اگر مادر درست نگفته باشد، طبق قرار باید کودک را پس ندهد؛ اما اگر کودک را پس ندهد، آیا مادر نادرست گفته است؟!

- **حالت اول:** اگر مادر درست گفته باشد، یعنی تمساح کودک را پس نمی‌دهد؛ ولی طبق شرط، چون درست حدس زده، تمساح باید کودک را پس بدهد. اگر پس بدهد، حدس مادر نادرست از آب درمی‌آید. تناقض.
- **حالت دوم:** اگر مادر نادرست گفته باشد، یعنی تمساح کودک را پس می‌دهد؛ ولی طبق شرط، چون درست حدس نزده، نباید پس بدهد. اگر پس ندهد، حدس مادر درست بوده است. تناقض.
- هر دو حالت به تناقض می‌رسد؛ پس تمساح در عمل نمی‌تواند هم به شرط خود و هم به این حدس پایبند بماند. این روایتی دیگر از پارادوکس دروغگوست.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir